

LIKKUTEI TORAH • PARSHAS NITZAVIM • MAAMAR 2

כי המצוה הזאת אשר אנכי מצוך היום לא...

“For this commandment which
I (Anochi) command you”

DEDICATED IN HONOR OF

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Dedicated in honor of the Rebbe's father, Reb Levi Yitzchok

LikuteiTorah.com

THE CHASSIDISHE PARSHA

likuteitorah.com/likutei-torah/nitzavim/2/

1 כי המצוה הזאת אשר אנכי מצוך היום לא נפלאה היא ממך ולא רחוקה כו'.

“For this commandment which I (Anochi) command you this day is not hidden from you, nor is it far off, etc.”

להבין מהו המצוה הזאת דלא קאי על כל התורה כולה דהל"ל [דהוה ליה למימר] כי כל המצות כו' וגם מהו אשר אנכי כו'.

We need to understand what “this commandment” is, for it does not refer to the whole Torah in its entirety, since [then] it should have said, “For all the commandments, etc.” And also, what is [meant by] “which I (Anochi), etc.”?

הנה כל המצות נק' בשם מצות הוי" כי רמ"ח מ"ע [מצות עשה] הן רמ"ח אברים דמלכא ומלכא היינו בחי' הוי"י.

Now, all the mitzvos are called by the name “the commandments of Havayah,” for the 248 positive commandments are the 248 “limbs of the King,” and “the King” is the level of Havayah.

2 והנה בתחלת דבר ה' בעשרת הדברות פתח אנכי ה' אלקיך. ולכאורה אינו מובן איך שייך עליו ית'

לומר שבא להגיד שאנכי הוא הוי"י אלקיך דזה לא שייך כ"א באדם

Now, at the beginning of the word of G-d in the Ten Commandments, He opened [with] “I (Anochi) am Havayah your G-d.” At first glance this is not understood: how is it fitting to say of Him, may He be blessed, that He came to tell [us] that “I” am Havayah your G-d? For this applies only to a person

שהוא בעל גוף וציור ותמונה ידוע אשר יאמר עליו כי הוא זה משא"כ הוא ית' לית מחשבה תפיסא ביה כלל וכתוב כי לא ראיתם כל תמונה ביום דבר כו'.

who has a body and a known shape and image, of whom one may say, “This is he”; whereas of Him, may He be blessed, “no thought can grasp Him” at all, and it is written, “For you did not see any image on the day [Havayah] spoke, etc.”

אך הענין כי הנה ידיעת אלקותו ית' שהוא ברא הכל מאין ליש והוא הבורא ומחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה

But the explanation is this: the knowledge of His G-dliness, may He be blessed, that He created everything from nothing to something, and that He is the Creator who “in His goodness renews each day, continually, the work of

בראשית ומהוה ומחיה את כולם כבר היה נקבע ידיעה זו בלב כל ישראל מאמינים בני מאמינים גם קודם מ"ת [מתן תורה] שידיעה זו היא בחי' הרגשה בנפש

Creation," and brings them all into being and gives life to them all, this knowledge was already fixed in the heart of all Israel, "believers, the children of believers," even before the Giving of the Torah. For this knowledge is in the nature of a feeling in the soul,

כמו ראייה שהרי אין רואין את השמים והארץ וכל אשר בה ואין הדבר עושה א"ע [את עצמו] ומבשרי אחזה אלוה

like sight. For do we not see the heavens and the earth and all that is in it? And a thing does not make itself. And "from my flesh I behold G-d,"

כמו שמגישין נשמתו של אדם בראות חיות הגוף וקיומו [וכמ"ש בפ' ואתחנן בד"ה וידעת היום כו'] just as one senses a person's soul on seeing the life of the body and its continued existence. [As is explained in Parshas Va'eschanan, in the discourse beginning "And you shall know this day, etc."]

ומה שהודיע במ"ת [במתן תורה] אנכי ה' אלהיך הענין הוא כי הנה פ"י הוי' שהוא המהוה כל ההוויות And as for what He made known at the Giving of the Torah, "I am Havayah your G-d," the explanation is this: the meaning of Havayah is that He is the One who brings all existences into being (mehaveh kol hahavayos),

כי הוי' לשון הוה והיו"ד שבראש התיבה להורות על התמדת הפעולה כמו ככה יעשה איוב כל הימים. כלומר שתמיד מהוה ומחדש מאין ליש.

for Havayah is a term of "being" (hoveh), and the yud at the head of the word indicates the continuity of the action, as in "Thus would Job do (ya'aseh) all the days." That is to say, He continually brings into being and renews from nothing to something.

3 והנה הגם שלגדולתו אין חקר כתיב שהתפשטות גדולתו הוא למעלה עד אין קץ כו' מ"מ הרי העולמות והנבראים הן בבחי' גדר וגבול ומספר אלף אלפין כו'

Now, although it is written, "His greatness is unsearchable," [meaning] that the extension of His greatness reaches upward without end, etc., nevertheless the worlds and the created beings are in a state of boundary, limit and number: "a thousand thousands, etc.,"

מן הארץ לרקיע ת"ק שנה כו' ואעפ"כ [ואף על פי כן] אני ה' לא שניתתי כתיב שאינו כדמיון הנשמה שמחיה את הגוף שמקבלת שינויים ממאורעי הגוף כו'

“from the earth to the firmament is five hundred years, etc.” And even so, it is written, “I, Havayah, have not changed”: [He] is not like the soul that gives life to the body, which undergoes changes from what befalls the body, etc.

והיינו מפני שאין אור א"ס ב"ה עצמו כביכול הוא שמתלבש בעולמות להחיותם ולהוותם מאין ליש

This is because it is not the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, itself, as it were, that is en-clothed in the worlds to give them life and to bring them into being from nothing to something,

אלא בחי' זיו והארה משמו ית' בלבד וכמ"ש כי נשגב שמו לבדו הודו על ארץ וכו'.

but only a radiance and an illumination from His Name, may He be blessed, as it is written, “For His Name alone is exalted; His splendor is upon the earth, etc.”

ואף גם זאת על ארץ דוקא וככה התהוות כל המדרגות עליונים מריש כל דרגין אינן אלא בבחי' זיו וכמ"ש והחכמה מאין תמצא מבחי' שהוא אין ואפס.

And even this is “upon the earth” specifically. And so too, the coming into being of all the higher levels, from the “head of all levels,” is only in the manner of a radiance, as it is written, “And Chochmah is found from ayin (nothing),” from the level that is ayin and efes, nothing and naught.

ואינו תופס מקום (ועמ"ש מזה בד"ה וירא ישראל את היד הגדולה כו' ובביאור ע"פ אחרי ה' אלקיכם תלכו)

And it does not occupy any place. (See what is written about this in the discourse beginning “And Israel saw the great hand, etc.,” and in the explanation of the verse “After Havayah your G-d shall you walk.”)

דהיינו בחי' זיו בלבד וזיו זה נמשך ע"י בחי' צמצום והתפשטות שהוא בחינת יו"ד ובחי' ה' לצמצם ולהעלים שלא יתגלה אלא בחי' זיו כו' ואח"כ המשכה והתפשטות בחינת ו"ה כו'.

That is, only a radiance. And this radiance is drawn forth through tzimtzum (contraction) and ex-pansion: the level of yud and the level of hei, to contract and to conceal, so that only a radiance is revealed, etc., and afterwards the drawing-forth and expansion, the level of vav-hei, etc.

הרי בחי' הוי' שהוא כללותך ההשתלשלות של כל העולמות וכן בפרטיות בכל ההשתלשלות מעילה לעילה כו' הכל בבחי' הוי' צמצום והתפשטות כו'.

Thus the level of Havayah is the general and collective expression (klalus) of the chain of descending worlds (hishtalshelus), of all the worlds; and likewise in detail, throughout the whole chain of descent, from cause to cause, etc., all is in the manner of Havayah: tzimtzum and expansion, etc.

אך הגורם להי' ות צמצחם זה ובחי' הוי' זו שהרי כתיב אני הוי' הוא שמי שאין זה אלא בחי' שם שהוא לזולתו ואינו ממהות עצם הדבר כלל

But what causes this tzimtzum and this level of Havayah to come about — for it is written, “I am Havayah; that is My Name,” and this is only the level of a name, which is for others and is not of the essence of the thing itself at all —

אלא אנכי מי שאנכי היינו בחי' עצמותו ומהותו כביכול כלומר אנכי בעצמי ולא שמי שאינו קורא בחי' זו בשם כלל ולהיות אנכי הוי'

is rather Anochi, “I who am I” (Anochi mi she’Anochi), that is, the level of His very Essence and Being, as it were; that is to say, “I Myself,” and not My Name, for one does not call this level by any name at all. And that Anochi should be Havayah,

דהיינו שלהיות נמשך בחי' הוי' להוות העולמות בבחי' שם הוי' ממכ"ע [ממלא כל עלמין] בהשתלשלות וירידות המדרגות כו'

that is, that the level of Havayah should be drawn forth to bring the worlds into being as the Name Havayah, the light that fills all worlds (memalei kol almin), through the chain of descent and the descending of the levels, etc.,

מבחי' אנכי שאינו נתפס בדר עלמין והוא קדוש ומוכדל ואינו נק' בשם כו' כ"ז [כל זה] הוא מפני
from the level of Anochi, which is not grasped within the worlds, and is holy and set apart, and is not called by any name, etc.: all this is because

כי אלקיך אנכי שע"י שאתה ישראל ממשיך בקרבך אלקות הרי בזה ממשיך ג"כ להיות הוי' מבחי' אנכי
כי באתערותא דלתתא תליא מילתא

Anochi is “your G-d” (Elokecha). For through your drawing G-dliness within yourself, you, Israel, thereby also draw forth Havayah, that it come to be from the level of Anochi; for “the matter depends on an arousal from below.”

והיינו ע"י המצות שהמצות הם מצות הוי" פ"י שתלויים ברמזים בשם הוי" יש שרמוזים ביו"ד ויש שרמוזים בה"א [באות ה"א] כו' וכמו אשר יעשה אותם האדם למטה כך יעורר למעלה בחינת יו"ד כו'.

And this is through the mitzvos, for the mitzvos are "the commandments of Havayah," meaning that they are bound up with and alluded to in the Name Havayah: some are alluded to in the yud and some are alluded to in the hei, etc. And as a person performs them below, so will he arouse above the level of yud, etc.

4 וממשיך וכו' [ועמ"ש בד"ה רני ושמחי בת גבי וזהו ה' צלך] וכמ"ש וזכרתם את כל מצות הוי' ועשיתם אתם אתם כתיב

And [he] draws forth, etc. [See what is written in the discourse beginning "Sing and rejoice, O daughter [of Zion]," regarding "And this is [the meaning of] 'Havayah is your shade.'" As it is written, "And you shall remember all the commandments of Havayah and do them (osam)": it is written aтем ("you").

וכמו ויעש דוד שם כו' [וע' בזהר ח"ג [חלק ג'] פ' בחקתי דף קי"ג ובאגה"ק [ובאגרת הקודש] על פסוק זה ועמ"ש בפ' בענין וזכרתם כו']:

And as in "And David made a name, etc." [See the Zohar, Part III, Parshas Bechukosai, folio 113, and Iggeres HaKodesh on this verse; and see what is written in the parsha on the subject of "And you shall remember, etc."]

5 ב והנה כתיב תמים תהיה עם ה' אלהיך. פ"י כשיהיה הוי' נמשך להיות אלקיך דהיינו ע"י המצות

2. Now, it is written, "You shall be wholehearted (tamim) with Havayah your G-d." The meaning is: when Havayah is drawn forth to be "your G-d," that is, through the mitzvos,

אזי תהיה תמים ושלם בכל אברי הנפש [וע' בזהר פרשה שלח דקס"ו א' קס"ג ב' וברע"מ [וברע"א מהימנא] פ' פנחס דף ר"ל סע"א [סוף עמוד א'] משא"כ אם חיסר מצוה א' או פגם בה הרי נעשה מחוסר אבר

then you will be whole and complete in all the limbs of the soul [see the Zohar, Parshas Shelach, folio 166a, 163b, and the Raaya Mehemna, Parshas Pinchas, folio 230, end of side a]; whereas if one has omitted a single mitzvah or blemished it, he becomes one who lacks a limb.

כי שלימות אברי הנפש תלוי בהמשכת אברין דמלכא שהן המצוות שהן הן חיות אברי הנפש ובלעדן אין להם קיום וחיות.

For the wholeness of the limbs of the soul depends on the drawing down of the “limbs of the King,” which are the mitzvos; for they are the very life of the limbs of the soul, and without them [the limbs] have no existence and no life.

אך אם כבר חטא על הנפש ופגם באיזה מצוה הן שעבר על ל”ת [לא תעשה] או שביטל מ”ע [מצוות עשה]

But if one has already sinned against the soul and blemished some mitzvah, whether he transgressed a prohibition or neglected a positive commandment,

וצריך לתקן הפגם והחסרון מה תהיה תקנתן הנה ע”ז נאמר כי המצוה הזאת דקאי על התשובה דלעיל מיניה כתיב

and he needs to repair the blemish and the lack, what will be their remedy? It is about this that it is said, “For this commandment,” which refers to teshuvah (return); for just before it, it is written,

כי תשוב אל ה' כו' כי תשובה תשוב ה' וה' זו יש בה מילוי יו”ד והיא המצוה אשר אנכי מי שאנכי מצוך כו'

“When you return to Havayah, etc.” For teshuvah is tashuv hei, “the hei returns,” and this hei has the filling (milui) of a yud. And this is the commandment “which I” (Anochi, “I who am I”) “command you, etc.”

(וכ”כ [וכן כתב] בר”ח [בראשית חכמה] פ”א משער התשובה בשם הרמב”ן [הרבי משה בן נחמן] דפסוק כי המצוה הזאת קאי על מצוות התשובה):

(And so Reishis Chochmah writes, in chapter 1 of the Gate of Teshuvah, in the name of the Ramban, that the verse “For this commandment” refers to the mitzvah of teshuvah.)

6 וביאור ענין זה הנה תשובה היא בחי' רפואה וכמ”ש ארפא משובתם (ועמ”ש מזה בד”ה צאינה וראינה ס”פ בראשית)

The explanation of this: teshuvah is in the nature of healing, as it is written, “I will heal their waywardness” (and see what is written about this in the discourse beginning “Go forth and see,” at the end of Parshas Bereishis).

וכמו שהרפואה גשמיות לחולי הגוף היא יקרה יותר ועליונה ממאכלי הגוף שעליהם יחיה האדם מאחר שהיא המתקנת את כל החיות להיותן חיים מתוקנים כו'

And just as physical medicine for the illnesses of the body is more precious and higher than the body's foods, by which a person lives, since it is what sets right all the life-forces, so that they become a life set right, etc.,

כך תשובה היא במדרגה עליונה יותר מכל המצוות שהן המשכות חיות הנפש משם הוי' ומאחר שפגם בשם הוי' ע"י שחיסר מצוה התלויה ביו"ד של שם או בה"א [באות ה"א] כו'.

so teshuvah is on a higher level than all the mitzvot, which are drawings-down of the life-force of the soul from the Name Havayah. And since one has blemished the Name Havayah by omitting a mitzvah that is bound up with the yud of the Name or with the hei, etc.,

7 והתשובה היא באה לתקן ולהמשיך הוי'. לכך צ"ל התשובה מגעת למעלה מעלה לבחי' אנכי הוא עצמותו ית' להמשיך בחי' הוי' משם למלאות הפגם והחסרון.

and teshuvah comes to repair and to draw forth Havayah, therefore teshuvah must reach higher and higher, to the level of Anochi, which is His very Essence, may He be blessed, to draw forth the level of Havayah from there, to fill the blemish and the lack.

וכמ"ש ממעמקים קראתיך ה' עומקא דבירא שכמו מעיין שנתמעטו מימיו עד"מ שצריך לחפור בעומק עד המקור שמשם נובעין המים להמשיך משם כך ממעמקים בחי' עומקא דבירא ומקורא דכולא (ע' [עיינן] בזהר ח"ב [חלק ב'] בשלח דס"ג ע"ב)

As it is written, "From the depths I call You, Havayah": "the depth of the well." For just as, by way of analogy, with a spring whose waters have dwindled, one must dig deep, down to the source from which the waters flow, to draw from there, so "from the depths" is the level of "the depth of the well" and "the source of all" (see the Zohar, Part II, Beshalach, folio 63b),

דהיינו בחי' אנכי משם קראתיך הוי' כלומר שעיי"ז קורא וממשיך שם הוי' להיות חידוש התהוות החיות that is, the level of Anochi: from there, "I call You, Havayah"; that is to say, through this one calls and draws forth the Name Havayah, so that there be a renewal of the coming-into-being of the life-force.

והיינו בחיי ר"ה [ראש השנה] זה היום תחלת מעשיך זכרון ליום ראשון שהוא זמן התחדשות החיות כללי של כל השנה כו'.

And this is the level of Rosh HaShanah: "This day is the beginning of Your works, a remembrance of the first day," for it is the time of the renewal of the general life-force of the whole year, etc.

8 והנה עיקר התשובה בלב ממעמקים מעומקא דליבא לצעוק אל ה' בצר לו וכמ"ש צעק לבם לבם דוקא וצעק לשון אסיפה

Now, the essence of teshuvah is in the heart: "from the depths," from the depth of the heart, to cry out to G-d in his distress, as it is written, "Their heart cried out": "their heart" specifically. And "cried out" (tza'ak) is a term of gathering,

כמו ויצעק איש אפרים שיאסוף אליו ית' לבו רוחו ונשמתו מקרב איש ולב עמוק וממעמקים לשון רבים כי יש עומק למעלה מעומק ומבקשי ה' יבינו כל

as in "And the men of Ephraim were gathered (vayitza'ek)": that he gathers to Him, may He be blessed, his heart, his spirit and his soul, from "the inner part of a man and the deep heart." And mimaamakim ("from the depths") is plural, for there is a depth above a depth; and "those who seek Havayah understand all."

כי כאשר ישים האדם אל לבו אל תוכו ותוך תוכו נקודת לבבו האמיתית עוד יוסף אומץ פנימיות הלב עד אשר אין שליט ברוח לכלוא כו'

For when a person turns to his heart, to its inner part and the innermost of its inner part, the true point of his heart, the inwardness of the heart grows ever stronger, until "there is no power over the spirit to restrain [it], etc."

והוא בחיי בכיה שנאמר לע"ל [לעתיד לבוא] בבכי יבואו שבוכה מעצמו ומאליו הלך וגעו והוא בחיי תעלומות הלב.

And this is the level of weeping, as it is said of the Time to Come, "With weeping they will come": he weeps of himself and of his own accord, "going along and lowing." And this is the level of "the hidden recesses of the heart."

9 וזהו מ"ש בכתבי האריז"ל [האר"י זכרוננו לברכה] שמי שאינו בוכה בימים נוראים אין נשמתו שלימה. וזהו ענין תשוב ה' במילוי יו"ד שהה"א היא בחי' תשובה עילאה שהיא מעומק הלב ומילוי היו"ד היא בחי' תעלומות לב שבהעלם כו'

And this is what is written in the writings of the Arizal: one who does not weep on the Days of Awe, his soul is not whole. And this is the meaning of tashuv hei with the filling of yud: the hei is the level of the higher teshuvah (teshuvah ila'ah), which is from the depth of the heart, and the filling of the yud is the level of "the hidden recesses of the heart," which are concealed, etc.

[וע' בסה"מ [בספר הדרת מלך] סי' קנ"ו בענין עומקא דבירא ועומקא דכולא וע' בפ"י הרמ"ז [הרב משה זכות] בזהר פ' אמור דצ"ג ע"ב גבי לך אמר לבי ולשון תעלומות לב הוא בתהלים סי' מ"ד ועמ"ש מזה בד"ה ביום השמיני שלח)

(See Sefer Hadrash Melech, section 156, on "the depth of the well" and "the depth of all"; and see the commentary of the Ramaz on the Zohar, Parshas Emor, folio 93b, regarding "Of You my heart has said"; and the expression "the hidden recesses of the heart" is in Psalms, chapter 44; and see what is written about this in the discourse beginning "On the eighth day he sent [the people away].")

וזהו אנכי אנכי הוא מוחה פשעיך למעני ב"פ [ב' פעמים] אנכי כנגד ב' מעמקי הלב שבהם וע"י מתלבש אור א"ס ב"ה בעצמו כביכול בבחי' הוא

And this is [the meaning of] "I, I (Anochi Anochi), am He who wipes away your transgressions for My sake": Anochi twice, corresponding to the two depths of the heart, in which and through which the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, Himself, as it were, is enclothed in the level of Hu ("He")

[ע"י בפרדס בעה"כ [בערכי הכינויים] בערך הוא ובע"ח [ובעץ חיים] דפוס דובראוונא של"ג ספ"ב [סוף פרק ב'] ובזח"ג [ובזהר חלק ג] קרח דקע"ח ב' ע"פ ועבד הלוי הוא אמור ק' ע"ב. האזינו דר"צ ע"א תרומה דקע"ז ב' ע"פ הוא עשנו ועמ"ש ע"פ לך מענין הוא עשנו)

(see the Pardes, Erchei HaKinuyim, under the entry Hu; and Etz Chaim, Dubrovna printing, Sha'ar 33, end of chapter 2; and the Zohar, Part III, Korach, folio 178b, on the verse "And the Levite, he (hu), shall perform the service"; Emor, folio 100b; Ha'azinu, folio 290a; Terumah, folio 177b, on the verse "He (Hu) made us"; and see what is written on the verse "Go forth (Lech lecha)" on the subject of "He made us"),

להיות מוחה פשעיך ע"י המשכת י"ג מדה"ר [מדות הרחמים] נושא עון ועובר על פשע והכח הזה שיש בתשובה הוא מפני

to be "He who wipes away your transgressions," through the drawing down of the Thirteen Attributes of Mercy, "who bears iniquity and passes over transgression." And this power that teshuvah has is because

כי נעוץ תחלתן בסופן וסופן בתחלתן שע"י התשובה שממטה למעלה הרי נעוץ סופן בתחלתן ועי"ז נמשך בחי' מלמעלה למטה הוא בחי' נעוץ תחלתן בסופן

"their beginning is wedged in their end, and their end in their beginning": through teshuvah, which is from below upward, "their end is wedged in their beginning," and through this there is drawn forth the level of "from above to below," which is the level of "their beginning is wedged in their end."

(וכמ"ש בזו"ג [בזהר חלק ג] ויקרא דט"ז ע"א מאן ישוב כו' ועמש"ל [ועיין מה שכתוב לעיל] מזה בפ' פנחס בד"ה צו כו' את קרבני כו')

(As is written in the Zohar, Part III, Vayikra, folio 16a, "Who returns, etc."; and see what is written above about this in Parshas Pinchas, in the discourse beginning "Command, etc., My offering, etc.")

ולכן נאמר על מצות התשובה אשר אנכי מצוך היום כי כל המצות הם מצות הוי' משא"כ תשובה היא למעלה בבחי' אנכי.

And therefore it is said of the mitzvah of teshuvah, "which I (Anochi) command you this day": for all the mitzvos are "the commandments of Havayah," whereas teshuvah is above, at the level of Anochi.

וביאור ענין היום כי מה שאנכי מצוך לשון צוותא והתקשרות היינו בהיום לעשותם כי נעוץ תחלתן בסופן דוקא הוא גילוי בחי' אנכי בעוה"ז עולם המעשה ולא למחר לקבל שכרם

And the explanation of "this day": "I (Anochi) command you" (metzavecha) is a term of joining (tzavta) and binding; and this is in "today, to do them," for "their beginning is wedged in their end" specifically, which is the revelation of the level of Anochi in this world, the world of action, and not "tomorrow, to receive their reward,"

כי ביו"ד נברא העוה"ב [העולם הבא] והיינו יו"ד משם הוי' ולכן שם אין בחירה ביד האדם כו':

for the World to Come was created with the yud, and that is the yud of the Name Havayah; and therefore there, a person has no free choice, etc.

10 ג והנה כתיב לא נפלאות היא ממך כו' שלא יאמר האדם הואיל והוא מדרגה גבוה מאד נעלה בחי' אנכי מי שאנכי איך אגיע לזה.

3. Now, it is written, "It is not hidden (nifleis) from you, etc.," so that a person should not say, "Since it is a very high and exalted level, the level of Anochi, 'I who am I,' how will I reach it?"

לכך אמר לא נפלאות נפלאות מלשון כי יפליא לנדור נדר כו' שהוא לשון הפרשה והבדלה כלומר שאין מדרגה זו מובדלת ומופרשת ממך ולא מופרדת ממך שאינך בבחי' נפרד ממנה ולא רחוקה היא בריחוק ההשגה:

Therefore it says, "It is not nifleis": nifleis is from the expression "when he shall set apart (yafli) to vow a vow, etc.," which is a term of setting apart and separation. That is to say, this level is not separated and set apart from you, nor is it divided from you, for you are not in a state of separation from it; and "nor is it far off" in terms of distance of comprehension.

11 לא בשמים הוא ולא מעבר לים הוא. שמים הוא בחי' מקיף עליון כמו שמים לרום שאינו נראה על הארץ

"It is not in heaven," and "it is not beyond the sea." Heaven is the level of a supernal makif (encompassing light), as in "the heavens for height," which is not seen on the earth;

כי גוון תכלת הנראה לעינינו הוא מראה האויר ולא מראה השמים (ועמ"ש בד"ה בעצם היום הזה נמול בענין מי יעלה לנו השמימה ר"ת [ראשי תיבות] מילה וס"ת [וסופי תיבות] הוי' ע"ש) ועבר לים הוא ג"כ בחי' מקיף

for the sky-blue color that appears to our eyes is the appearance of the air and not the appearance of the heavens. (And see what is written in the discourse beginning "On that very day [Avraham] was circumcised," on "Who will go up to heaven for us," whose initial letters [spell] milah and whose final letters [spell] Havayah; see there.) And "beyond the sea" is also the level of makif,

כי ים הוא ים החכמה ועבר לים הוא המקיף שעליו כי הגם שבאמת בחי' אנכי כו' הנ"ל הוא בבחי' מקיף ומקיף דמקיף כו'.

for the sea is the sea of Chochmah, and "beyond the sea" is the makif above it. For although in truth the level of Anochi, etc., mentioned above is in the manner of makif, and the makif of the makif, etc.,

עכ"ז [עם כל זה] אינו דומה לשמים ועבר לים כי אעפ"כ [אף על פי כן] קרוב אליך הדבר כו' ה' דבר בחי' ב' ההי"ן מחשבה ודבור הוא דברה' במאמר אחד יכול להבראות בפ"ך היינו ע"י התורה דברי אשר שמת בפיך

nevertheless it is not like "heaven" and "beyond the sea," for even so, "the matter (hadavar) is near to you, etc.": the hei of [ha]davar is the level of the two heis, thought and speech; it is the word of G-d, [of which it is said,] "with a single utterance it could have been created." "In your mouth": that is, through the Torah, "My words which I have placed in your mouth,"

כי כל הקורא ושונה הקב"ה קורא ושונה כנגדו והיינו המשכת אור א"ס ב"ה להיות נמשך ומתגלה בבחי' קורא ושונה קורא הוא בחי' חכמה עילאה תושב"כ [תורה שבכתב]. ושונה תורה שבע"פ [שבעל פה] היא בחי' ח"ת [חכמה תתאה]

for "whoever reads and studies, the Holy One, blessed be He, reads and studies opposite him." That is, the drawing down of the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, so that it is drawn down and revealed in the level of "reads and studies": "reads" is the level of the higher Chochmah (Chochmah Ila'ah), the Written Torah, and "studies" is the Oral Torah, the level of the lower Chochmah (Chochmah Tata'ah).

(וכמ"ש בד"ה לכן אמור לבנ"י [לבני ישראל] כו' והבאתי אתכם) שכל המשכות אלו מא"ס ב"ה תלויות בעסק התורה של ישראל למטה

(As is explained in the discourse beginning "Therefore say to the children of Israel, etc.," on "And I will bring you.") For all these drawings-down from the Infinite One (Ein Sof), blessed be He, depend on the Torah study of Israel below;

כי לולי זאת הרי הקב"ה מצד עצמו רם ונשא אפי' [אפילו] מבחי' ח"ע [חכמה עילאה] וכמ"ש כולם בחכמה עשית שהיא עשיה גשמיות כו' כנודע במ"א.

for were it not for this, the Holy One, blessed be He, in Himself, is high and exalted even above the level of the higher Chochmah, as it is written, "You have made (asisa) them all with Chochmah," which is physical making (asiyah), etc., as is known from elsewhere.

וזהו ודברי אשר שמתי בפיו כלומר שבפיו הדבר תלוי אם פיו ידבר בד"ת [בדברי תורה] אזי גם אני קורא ושונה כו'

And this is [the meaning of] "And My words which I have placed in your mouth": that is to say, the matter (hadavar) depends on your mouth; if your mouth speaks words of Torah, then I too read and study, etc.

ובלבבך שהמשכה זו תלוי בלבבך שיהאחושק ומתאוה כי רוח אייתי רוח ואמשיך רוח ואם ישים אלי לכו כו'

"And in your heart": this drawing-down depends on your heart, that it should desire and long; for "spirit brings spirit and draws down spirit," and "if he sets his heart to Him, etc."

(וכמ"ש [וכמה שכתוב שם] סד"ה לכן אמור הנ"ל) והיינו בחי' תשובה כי עיקר התשובה בלב ועי"ז לעשותו דהיינו לעשות את הדבר האמור למעלה.

(As is written there, at the end of the discourse beginning "Therefore say," mentioned above.) And this is the level of teshuvah (return), for the essence of teshuvah is in the heart; and through this, "to do it," that is, to make the davar spoken of above.

כי קרוב אליך הדבר עושי דברו להיות את ה' האמרת כו' שהם הם העושים וממשיכים את דבר ה' כו' For "the matter (hadavar) is near to you": "those who do His word," so that it be "You have exalted Havayah, etc."; for they are the ones who make and draw forth the word of G-d, etc.

(ועמ"ש מזה סד"ה בשעה שהקדימו ישראל נעשה לנשמע כו' וע' בזהר פ' בלק דקצ"א ע"א)

(And see what is written about this at the end of the discourse beginning "When Israel put 'we will do' before 'we will hear,' etc."; and see the Zohar, Parshas Balak, folio 191a.)

וגם בפיו בבחי' שופר בראש השנה ע"י פה התוקע והממשיך הקולות קול השופר כמ"ש במ"א:

And also "in your mouth" in the manner of the shofar on Rosh HaShanah, through the mouth of the one who blows and draws forth the sounds, the sound of the shofar, as is explained elsewhere.

LikuteiTorah.com
THE CHASSIDISHE PARSHA

About this edition

This edition contains the Hebrew text and the English translation.

The Hebrew text of Likkutei Torah: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

Our English translation, made from the Hebrew without Kehot's notes: CC BY-NC 4.0.

This edition as a whole: CC BY-NC 4.0. Shuls, schools and non-profit projects may copy, print and share it freely, and may ask for donations to cover the cost of printing; it may never be sold. Credit Kehot Publication Society and likuteitorah.com.
<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>

English translation: prepared for likuteitorah.com with AI assistance (claude-code/opus-5.5) and checked against the Hebrew and against Sefaria; not yet reviewed by a human editor. Please check anything important against the Hebrew.

The Rebbe asked that the maamarim of the week's parsha, the "Chassidishe Parsha," be learned during that week, spread over its seven days (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725 · Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309). Why learn it, and the Rebbe's brachos: likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha/

A free, non-commercial project; nothing here is sold. Not affiliated with Kehot, Sefaria or the Lubavitch Library. © likuteitorah.com

From likuteitorah.com/likkutei-torah/nitzavim/2/

DEDICATED IN HONOR OF

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Dedicated in honor of the Rebbe's father, Reb Levi Yitzchok